

Transkrypcja rozprawy z dnia 19 lutego 2026 r.

w sprawie o sygn. SK 68/25

Rozprawie przewodniczy Sędzia TK Jarosław Wyrembak.

Przewodniczący:

Otwieram rozprawę przed Trybunałem Konstytucyjnym, w składzie tu obecnym, w sprawie ze skargi konstytucyjnej A D o zbadanie zgodności:

1) art. 5a § 1, § 10 i § 11 ustawy z dnia 25 lipca 2002 r. - Prawo o ustroju sądów administracyjnych, rozumianego w ten sposób, że „dopuszczalne jest rozpoznanie wniosku o zbadanie wymogów niezawisłości i bezstronności sędziego przez sąd, który nie spełnia wymogów bezstronności i niezawisłości, albowiem jego skład tworzą sędziowie: - powołani na urząd sędziego w procedurze nominacyjnej z udziałem Krajowej Rady Sądownictwa, której ukształtowanie nastąpiło z pominięciem statuowanej w art. 4 Konstytucji RP zasady, by każdy organ władzy posiadał legitymację demokratyczną oraz działającej na podstawie przepisów, co do których brak zgodności z Konstytucją stwierdził Trybunał Konstytucyjny w wyrokach: SK 43/06, SK 7/06, K 25/07, K 40/07, SK 57/06, K 62/07, K 5/17 oraz - sędziowie, którzy kwestionują sposób ukształtowania składu Krajowej Rady Sądownictwa na podstawie ustawy z dnia 17 grudnia 2017 r. oraz kwestionują status sędziów powołanych od marca 2018 r., a także są - jako członkowie Komisji Kodyfikacyjnej stanowiącej wewnętrzny organ Rady Ministrów - bezpośrednio podlegli Premierowi i Ministrowi Sprawiedliwości”, z art. 45 ust. 1 w związku z art. 2 i art. 7 Konstytucji RP;

2) art. 5a § 10 i § 11 ustawy - Prawo o ustroju sądów administracyjnych, rozumianego w ten sposób, że „dopuszczalne jest rozpoznanie wniosku o zbadanie wymogów niezawisłości i bezstronności sędziego bez zapewnienia sędziemu gwarancji procesowych przysługujących mu jako uczestnikowi postępowania o zbadanie wymogów niezawisłości i bezstronności przez naruszenie zasady czynnego udziału strony w postępowaniu, naruszenie zasady jawności, transparentności w procedurze losowania składu orzekającego według jawnych przejrzystych kryteriów oraz zastosowanych metod; pozbawienie możliwości wysłuchania, pozbawienie możliwości skorzystania z procesowych środków ochrony, co prowadzi do naruszenia prawa do sądu”, z art. 45 ust. 1 w związku z art. 2 i art. 7 Konstytucji RP;

3) art. 5a § 18 ustawy - Prawo o ustroju sądów administracyjnych, rozumianego w ten sposób, że „dopuszczalne jest rozpoznanie wniosku o zbadanie wymogów niezawisłości i bezstronności sędziego bez zapewnienia sędziemu gwarancji procesowych

poprzez wyłączenie w postępowaniu odpowiedniego zastosowana przepisów o zażaleniu”, z art. 45 ust. 1 w związku z art. 2 i art. 7 Konstytucji RP;

4) art. 5a § 1, § 5 i § 6 ustawy - Prawo o ustroju sądów administracyjnych, rozumianego w ten sposób, że „dopuszczalne jest abstrakcyjne zbadanie wymogów niezawisłości i bezstronności sędziego z pominięciem konkretnych negatywnych przesłanek uwzględnienia wniosku tj. «okoliczności danej sprawy», «okoliczności dotyczących uprawnionego», «charakteru sprawy» oraz przyjęcie, że brak dowodów wpływu ewentualnego braku bezstronności i niezawisłości na «okoliczności niniejszej sprawy», «okoliczności dotyczących uprawnionego» i «charakteru sprawy» nie stoi na przeszkodzie merytorycznemu rozpoznaniu wniosku”, z art. 60 w związku z art. 31 ust. 3 w związku z art. 2 oraz art. 178 ust. 1, art. 179 i art. 180 ust. 1 i 2 Konstytucji RP;

5) art. 5a § 1 w związku z art. 5a § 5 i § 6 w związku z art. 5 § 1c ustawy - Prawo o ustroju sądów administracyjnych, rozumianego w ten sposób, że „dopuszcza kwestionowanie niezawisłości i bezstronności sędziego sądu administracyjnego z powodu okoliczności towarzyszących jego powołaniu, dopuszcza merytoryczną ocenę prawomocnej uchwały Krajowej Rady Sądownictwa, będącej podstawą powołania na urząd sędziego”, z art. 60 w związku z art. 31 ust. 3 w związku z art. 2 oraz art. 178 ust. 1, art. 179 i art. 180 ust. 1 i 2 Konstytucji RP;

6) art. 5a § 1 ustawy - Prawo o ustroju sądów administracyjnych, rozumianego w ten sposób, że „dopuszcza kwestionowanie niezawisłości i bezstronności sędziego sądu administracyjnego wyłącznie na podstawie «okoliczności towarzyszących powołaniu», dopuszcza merytoryczną ocenę prawomocnej uchwały Krajowej Rady Sądownictwa przez przyjęcie, że «okoliczności towarzyszące powołaniu» są zawarte w prawomocnej uchwale Krajowej Rady Sądownictwa oraz dopuszcza kwestionowanie niezawisłości i bezstronności sędziego sądu administracyjnego wyłącznie na podstawie okoliczności przytoczonych w uchwale, z pominięciem ustawowego obowiązku udowodnienia przez uprawnionego istnienia powyższych niedostatkowi powiązania ich z konkretną sprawą i okolicznościami dotyczącymi Wnioskodawcy”, z art. 60 w związku z art. 31 ust. 3 w związku z art. 2 oraz art. 178 ust. 1, art. 179 i art. 180 ust. 1 i 2 Konstytucji RP;

7) art. 5a § 1, § 5 i § 6 ustawy - Prawo o ustroju sądów administracyjnych, rozumianego w ten sposób, że „dopuszcza w sprawie dotyczącej oceny bezstronności i niezawisłości sędziego sądu administracyjnego wykreowanie pozaustawowych warunków do objęcia urzędu sędziego Naczelnego Sądu Administracyjnego”, z art. 60 w związku z art. 32 ust. 1 w związku z art. 7 Konstytucji RP;

8) art. 5a § 1 ustawy - Prawo o ustroju sądów administracyjnych, rozumianego w ten sposób, że „dopuszcza w sprawie dotyczącej oceny bezstronności i niezawisłości sędziego sądu administracyjnego zbadanie aktu powołania przez Prezydenta RP na urząd sędziego”, z art. 60 w związku z art. 31 ust. 3 w związku z art. 2 oraz art. 178 ust. 1, art. 179 i art. 180 ust. 1 i 2 Konstytucji RP.

Na rozprawę stawili się: w imieniu skarżącej – Skarżąca Sędzia Naczelnego Sądu Administracyjnego A D osobiście. W imieniu Sejmu nikt się nie stawił. Sejm o terminie rozprawy powiadomiony prawidłowo. W imieniu Prokuratora Generalnego nikt się nie stawił. Prokurator o terminie rozprawy powiadomiony prawidłowo.

Trybunał informuje, że rozprawa transmitowana jest w internecie.

Czy w obecnym stadium postępowania skarżąca ma wnioski formalne.

Pani A D :

Wniosków formalnych nie, ale Wysoki Trybunale, składam wniosek, w którym chciałabym zmodyfikować tę skargę. Czy w tym momencie mogę tego dokonać? Dziękuję bardzo.

Wysoki Trybunale, z uwagi na fakt, iż skarga w niniejszej sprawie została złożona w maju 2025 roku, pragnę w imieniu oczywiście własnym zmodyfikować skargę przez jej rozszerzenie i objęcie zakresem zaskarżenia całego art. 5a Prawo o ustroju sądów administracyjnych oraz wskazanego we skardze art. 5 par. 1c, ten artykuł był wskazany, Prawo o ustroju sądów administracyjnych. W uzasadnieniu tego rozszerzenia pragnę wskazać Wysoki Trybunale, iż treść art. 5a Prawo o ustroju sądów administracyjnych reguluje całokształt instytucji tak zwanego testu bezstronności, który wprowadzony został do systemu prawa polskiego we wszystkich procedurach w roku 2022 z inicjatywy Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej. I uzasadnieniem do wprowadzenia tej instytucji był cel, deklarowanym celem było zagwarantowanie stronom zwiększenia tego standardu bezstronności i niezawisłości sędziego w konkretnej indywidualnej sprawie poprzez dopuszczenie możliwości badania okoliczności towarzyszących powołaniu sędziego oraz okoliczności dotyczących postępowania sędziego po powołaniu. To są te dwie przesłanki pozytywne wskazane i deklarowane w tymże uzasadnieniu do projektowanej obecnie obowiązującej zmiany. Przy istnieniu także przesłanek negatywnych w postaci okoliczności dotyczącej konkretnej sprawy, okoliczności dotyczącej konkretnego wnioskodawcy oraz okoliczności dotyczących konkretnego uprawnionego. I w kontekście tego modelowego systemu deklarowanym celem ustawodawcy było tak jak wspomniałam zwiększenie tych obiektywnych standardów. Tam istotny w tym modelu jest przyimek „I”,

który wiąże obie te przesłanki, to jest okoliczności towarzyszące powołaniu i okoliczności dotyczące postępowania sędziego po powołaniu, tym spójnikiem „I”, który oznacza, iż obie te przesłanki winny być spełnione na zasadach koniunkcji. W ostatnich miesiącach i latach wykształciła się w orzecznictwie sądów administracyjnych praktyka, która zmierza do wykorzystania instrumentu modelu testu bezstronności w zupełnie innym celu niż był to cel deklarowany przez projektodawcę. Mianowicie wykształciła się powtarzalna praktyka, która zmierza w takim kierunku, aby przy wykorzystaniu tego instrumentu modelu testu bezstronności w istocie rzeczy pozbawić sędziego inwestytury. Przy założeniu, który jest praktykowany w orzecznictwie sądów administracyjnych, zresztą nie tylko sądów powszechnych, Sądu Najwyższego także, wykorzystanie modelu testu bezstronności zmierza do tego, aby na zasadzie abstrakcyjnych okoliczności, całkowicie oderwanych od powiązania z konkretną sprawą, konkretnym [...] charakterem sprawy, wykorzystać instrument tego modelu testu bezstronności w celu pozbawienia de facto sędziego inwestytury i stworzenia tak zwanego sędziego ułomnego, sędziego, który wprawdzie otrzymał akt powołania, czyli sędzią jest, tym niemniej jednak pozbawiony jest możliwości realizacji wymiaru sprawiedliwości. I ta powtarzalność oraz ten model wykształcenia się tego instrumentu w mojej ocenie uzasadnia rozszerzenie tej skargi o całość regulacji zawartej w artykule 5a Prawo ustroju sądów administracyjnych, bowiem ten przepis reguluje nie tylko przesłanki materialnoprawne, te przesłanki pozytywne, o których wspomniałam, czyli okoliczności towarzyszące powołaniu oraz okoliczności dotyczące postępowania sędziego po powołaniu. Reguluje także te wspomniane przeze mnie przesłanki negatywne, czyli okoliczności danej sprawy, wynik sprawy, jak również ta charakterystyka i okoliczności dotyczące podmiotu uprawnionego, ale reguluje także całość tego postępowania procesowego. Te poszczególne paragrafy artykułu 5a tworzą ciąg przepisów regulujących czynności procesowe sądu, które są podejmowane wskutek zainicjowania tegoż postępowania wpadkowego, jakim w moim ocenie jest to postępowanie, uruchamiane wnioskiem uprawnionego o zbadanie testu bezstronności i niezawisłości sędziego. Tutaj mamy taką szczególną konstrukcję procesową w mojej ocenie, która powstaje po złożeniu tego wniosku, mianowicie w toku sprawy głównej, sprawy w tym przypadku zainicjowanej skargą kasacyjną uprawnionego podmiotu, następuje zainicjowanie postępowania incydentalnego na skutek wniosku o zbadanie tych standardów bezstronności i niezawisłości sędziego. W tej sprawie incydentalnej sędzia z członka składu orzekającego staje się uczestnikiem postępowania incydentalnego, bowiem co się dzieje, Wysoki Trybunał, jest losowany skład orzekający sędziów, który zajmuje się rozpoznaniem

tej odrębnej sprawy spadkowej. Ta wykształcona praktyka, tak jak wspomniałam, prowadzi *de facto* do możliwości derogowania podstawowego zadania, do którego jest powołany sędzia w służbie sędziowskiej, mianowicie sprawowania wymiaru sprawiedliwości. Wskazuje, że przyjęcie takiego modelu, w którym dokonujemy abstrakcyjnej oceny w sprawie, jak twierdzi Naczelny Sąd Administracyjny w zaskarżonym postanowieniu, identyfikując w ogóle sprawę, czyli sprawę, jak rozumiem, dotyczącą oceny tego standardu bezstronności. Sąd wskazuje, iż wystarczające dla powiązania tych okoliczności, o których wspomniałam, z daną sprawą jest w ogóle zawiśnięcie jakiegokolwiek sprawy przed sądem administracyjnym i wyznaczenie danego sędziego do składu orzekającego. Czyli jakby sąd odrywa w ogóle te przesłanki, które ustawodawca określił jako to przesłanki negatywne, od jakichkolwiek konkretów danej sprawy. Zwracam uwagę Wysokiemu Trybunałowi, że ta konkretna sprawa, która zakończyła się postanowieniem będącym przedmiotem skargi konstytucyjnej w niniejszej sprawie, dotyczyła odpowiedzialności podatkowej członka zarządu spółki z ograniczoną odpowiedzialnością za zobowiązania podatkowe tejże spółki, z tytułu podatku VAT za poszczególne okresy rozrachunkowe lat 2013 i 2014. Sprawa dotycząca tejże odpowiedzialności podatkowej członka zarządu spółki w ogóle nie była brana pod uwagę przy rozpoznawaniu tej incydentalnej sprawy spadkowej przez sąd, na co zwrócił uwagę sędzia orzekający w składzie orzekającym zaskarżonego postanowienia składający zdanie odrębne. Więc jakby reasumując ten wątek dotyczący rozszerzenia skargi w mojej ocenie istnieją uzasadnione podstawy ku temu, aby Wysoki Trybunał pochylił się nad zgodnością całego artykułu 5a ze wskazanymi wzorcami konstytucyjnymi, których nie zmieniam, czyli z artykułem 45 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej w związku z artykułem 2 artykułem 31 ust. 3 Konstytucji, gdy chodzi o ruszenie tych praw skarżącej, czyli prawa do sądu, prawa do adekwatności rozwiązań ustawodawczych do zakładanego celu regulacji, prawa do uzyskania zgodnego z prawdą materialną rozstrzygnięcia sądowego i wywodzonym z niego prawem do sprawiedliwie ukształtowanej procedury, jak również z wzorcem w tej drugiej grupie praw publicznych, praw podmiotowych skarżącej, mianowicie artykułu 60 w związku z artykułem 31 ust. 3 w związku z artykułem 2 Konstytucji oraz artykułem 178 ust. 1, 179 i artykułem 180 ust. 1 i 2 Konstytucji. Wskazuje jeszcze na poparcie tych twierdzeń, Wysoki Trybunał wybaczy, mam tutaj notatkę w telefonie, na tę właśnie wykształconą praktykę orzecniczą sądów administracyjnych zmierzającą właśnie do wykreowania takiego modelu, modelu testu bezstronności, który podważa inwestyturę sędziego, podważa *de facto* akt powołania Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej. Wskazuje tutaj

sygnatury akt, które, które właśnie w zasadzie tożsame, gdy chodzi o sposób uzasadnienia argumentacji sądu, prowadzą do właśnie zastosowania tego testu dotyczące wyłączenia skarżącej w niniejszej sprawie, mianowicie to jest sprawa .
Postanowienie wydane zostało w dniu lutego 2025 roku. Dotyczyło także oczywiście, jeśli dobrze pamiętam chyba tutaj kwestii nadpłaty, czyli sprawa była zupełnie podatkowa. Kolejna sygnatura to , , ,
i tutaj postanowienie w drugiej instancji zapadło stycznia 2026 roku z pominięciem kwestii przekazania przez skarżącą informację w toczących się wówczas w sprawach o złożeniu niniejszej skargi, o zabezpieczeniu w niniejszym postępowaniu i wskazuje również Wysokiemu Trybunałowi, że w tej sprawie, w której zapadło to postanowienie, w którym zostały naruszone prawa skarżącej. W sprawie głównej doszło także do wydania wyroku w dniu czerwca 2025 roku, pomimo wydania postanowienia tymczasowego przez Trybunał Konstytucyjny w dniu czerwca 2025 roku. Także ta sprawa, już oczywiście w innym składzie została, sprawa główna ze skargi kasacyjnej została zakończona. Jeśli chodzi o to rozszerzenie Wysoki Trybunał, to tyle, natomiast jeśli uzasadnienie jeszcze całej skargi, to będę kontynuować, jeśli Wysoki Trybunał do tego upoważni.

Przewodniczący:

Bardzo dziękuję.

Sędzia Bogdan Świączkowski:

Przepraszam bardzo, na piśmie Pani Sędzia złoży nam to uzupełnienie, czy tylko ustnie?

Pani A D :

Wysoki Trybunał, w tej chwili składam ustnie, ale jeżeli byłaby taka konieczność. Jeśli nie ma konieczności, to wydaje mi się, że jest wyczerpujące. Uzasadniałam to rozszerzenie skargi, jeśli Wysoki Trybunał miałby jeszcze jakieś pytania, to oczywiście będę odpowiadała.

Przewodniczący:

Bardzo dziękuję. Tak właśnie teraz członkowie składu orzekającego będą kierować pytania do uczestników.

Sędzia Bogdan Świączkowski:

Jeszcze Pani Sędzia chciała zabrać głos co do innych, co do uzasadnienia.

Przewodniczący:

Bardzo prosimy w takim razie.

Pani A D :

Tak, dziękuję bardzo. Ja może już ograniczę tutaj tę swoją wypowiedź, ponieważ skarga dosyć obszernie opisuje zarówno tok postępowania przed sądem pierwszej instancji, jak i drugiej instancji, który doprowadził do wydania zaskarżonego postanowienia w przedmiocie wyłączenia skarżącej od rozpoznania sprawy głównej. Przypomnę, to postanowienie zapadło grudnia 2024 roku. Cała procedura, która doprowadziła Naczelny Sąd Administracyjny do wydania tegoż postanowienia w ocenie skarżącej, co wskazywałam w skardze, jest obarczona licznymi wadami procesowymi, proceduralnymi, które w istocie rzeczy pozbawiły skarżącą prawa do sądu. I tutaj wskazuję na kilka elementów, które miały miejsce. Pierwszy element to, na co wskazuję tutaj w tych wzorcach konstytucyjnych, to w ocenie skarżącej skład sądu w niniejszych sprawach, w obu instancjach nie spełniał standardów Sądu niezawisłego i niezależnego. Po pierwsze, powołany został, tak jak wskazywałam w tej procedurze, do której Trybunał Konstytucyjny przed rokiem 2017 wielokrotnie stwierdził, iż poszczególne rozwiązania nie były zgodne z określonymi wzorcami konstytucyjnymi, co inicjowało zmiany ustawodawcy w odpowiedzi na podejmowane wówczas rozstrzygnięcia przez Trybunał Konstytucyjny. Zwracałam również uwagę w toku tego postępowania przed sądem pierwszej instancji, iż sędziowie wylosowani do składu orzekającego wyznaczali i zostali w zupełnie nietransparentnej procedurze losowania. Skład orzekający w pierwszej instancji składał się m.in. z sędziego, który jest przewodniczącym stowarzyszenia, które to stowarzyszenie publicznie kontestuje, sposób wyboru sędziów do Krajowej Rady Sądownictwa i kontestuje również status sędziów powołanych wskutek wniosku Krajowej Rady Sądownictwa ukształtowanej po roku 2018. Te wypowiedzi sędziego zarówno jako prezesa stowarzyszenia, jak również jako sędziego, uzupełniłam w tym wniosku o wyłączenie okolicznością już związaną bezpośrednio ze skarżącą. Mianowicie sędzia uczestniczyła w procedurze konkursowej skarżącej, mimo tego, iż ta procedura w zasadzie została zmieniona i nie było już takiego obowiązku. Niemniej jednak sędzia sporządzała wówczas tej procedurze konkursowej skarżącej opinię, co w mojej ocenie było podstawą dodatkową do wyłączenia tego sędziego. Tak się nie stało. Sąd oddalił wniosek skarżący o wyłączenie. Doszło tutaj do wielokrotnych zmian składu orzekającego na etapie drugiej instancji. Sędziowie powołani w procedurze od roku obowiązującej [w] 2018, dwóch sędziów sami wnioskowali o wyłączenie. Tak więc skład orzekający, który rozstrzygał tę sprawę, w całości został ukształtowany przez sędziów powołanych przed rokiem 2018. Wskazuję również, że to postanowienie oprócz tych wad procesowych, o których

wspomniałam, postanowienie zostało wydane w procedurze, w której skarżąca nie była wysłuchana mimo obowiązku wynikającego wprost z treści artykułu 5a Prawo o ustroju sądów administracyjnych. Nie doręczono skarżącej istotnego pisma procesowego wnioskodawcy, które wpłynęło do sądu dokładnie w tym samym dniu, w którym zapadło orzeczenie pierwszej instancji, czyli października 2024 roku. Skarżąca nie zapoznała się, nie otrzymała w ogóle tego pisma. Ono zostało doręczone długo po wydaniu tego postanowienia. Natomiast postanowienie w uzasadnieniu swoim wprost odnosi się do argumentacji zawartej w tym piśmie, co oznacza, że skład orzekający, w mojej ocenie, musiał z tym pismem zapoznać się w dniu, w którym wydawał to właśnie orzeczenie. Ta argumentacja wskazywana tam wówczas przez wnioskodawcę, czyli skarżącego kasacyjnie, czyli tego członka zarządu spółki, tak jak wspomniałam, który potencjalnie, zresztą już teraz prawomocnie ponosi odpowiedzialność za zobowiązania podatkowe spółki. Wnioskodawca wskazywał dodatkową argumentację, która wynika, i to może jest istotna, interesująca argumentacja, która wynika z postępowania skarżącej po powołaniu, które polegać miało w postępowaniach, które miałyby wyczerpywać przesłankę obniżenia tych standardów bezstronności i niezawisłości. Mianowicie członkostwo skarżącej w Krajowej Radzie Sądownictwa, reprezentowanie Rady w postępowaniach przed nieuznawanym Trybunałem Konstytucyjnym, jak również aktywność taką merytoryczną skarżącej na posiedzeniach Krajowej Rady Sądownictwa, gdzie wskazano, zdaniem wnioskodawcy, że skarżąca pełni taką wiodącą rolę w tej Radzie i czyni to dobrowolnie. Wskazuje również tutaj Wysoki Trybunał na te prawa skarżącej, które wskutek wydania tego postanowienia naruszone zostały przez sąd orzekający. Mianowicie wskazywałam również już na ten element przy rozszerzeniu skargi, ten cel ustawodawczy i brak adekwatności rozwiązań ustawodawczych, do tego zakładanego celu regulacji. To tym bardziej naruszenie tego prawa skarżącej, tym bardziej jest widoczne, jeśli dodamy do tego ten element uzupełnienia przedmiotu zaskarżenia o całość tej regulacji, bowiem tak jak wskazałam, cel projektowanej ustawy i cel ustawy, cel ustawodawcy był zupełnie inny niż ten cel, który przyświeca w tej chwili, tej utrwalonej praktyce orzeczniczej. Wskazuję również Wysoki Trybunał na ten blok praw skarżącej, wynikający z tej drugiej grupy wzorców konstytucyjnych, z których łącznie można wyprowadzić tego rodzaju normę, iż faktycznie prawo skarżącej do dostępu do służby publicznej, prawo do nieusuwalności, prawo do sprawowania wymiaru sprawiedliwości pełnienia tego urzędu, w istocie rzeczy poprzez wykreowanie tego modelu abstrakcyjnego, tak jak wspomniałam, i zupełnie oderwanego od konkretnej sprawy, w istocie rzeczy

proceedzi do pozbawienia sędziego inwestytury. Zwracam tutaj uwagę także na element wynikający z treści artykułu 7 Konstytucji, mianowicie, oczywiście jak Wysoki Trybunał wie, i ten artykuł reguluje zasadę legalizmu, która oznacza, że każdy organ ma swoje przypisane prawem kompetencje. Zwracam uwagę Wysokiego Trybunału, iż Naczelny Sąd Administracyjny uzurpował sobie w tymże postępowaniu i w orzeczeniu kompetencje, która w ogóle nie wynika z ustawy. Jest to kompetencja pozaustawowa. Naczelny Sąd Administracyjny dokonał merytorycznej oceny. Po pierwsze, uchwały Krajowej Rady Sądownictwa, dosyć szeroko odnosząc się do treści uzasadnienia tejsze uchwały, naruszył wyłączną kompetencję Krajowej Rady Sądownictwa, wynikającą z artykułu 186, do uczestniczenia w procedurze konkursowej wieńczącej aktem powołania sędziego przez Prezydenta, ale również przekroczył swoje kompetencje w zakresie oceny merytorycznej orzeczenia Sądu Najwyższego. To Sąd Najwyższy jest wyłącznym organem, który może badać uchwały Krajowej Rady Sądownictwa z tym zastrzeżeniem, iż tym jedynym kryterium oceny jest kryterium legalności, czyli zgodności uchwały z obowiązującymi przepisami prawa. Nawet Sąd Najwyższy w tym trybie odwoławczym nie ma kompetencji do tego, aby merytorycznie dokonywać oceny wyboru, którego dokonała Krajowa Rada Sądownictwa. Tutaj w tym zakresie jest bardzo szerokie orzecznictwo Sądu Najwyższego. Ta kompetencja Rady w tym zakresie czerpie swoje źródło wprost w Konstytucji. I tutaj ustawodawca szeroko zresztą uzasadniając konieczność i także Trybunał Konstytucyjny w poprzednich orzeczeniach jeszcze przed 2017 roku, konieczność zapewnienia skutecznej ochrony sądowej kandydatom w procedurze konkursowej, podkreślał, iż nie może być to kontrola, która wkracza merytorycznie w te kryteria obiektywne oceny kandydatów dokonane przez Krajową Radę Sądownictwa. Więc ja tutaj wskazuję również jako ten wzorzec normy łącznie wyprowadzony z tych wzorców także artykuł 7 i artykuł 2 Konstytucji. I oczywiście artykuł 170 i 180 ustęp 1 i 2 Konstytucji w tym zakresie, iż *de facto* zastosowanie takiego modelu testu bezstronności sędziego prowadzi w istocie rzeczy do wkroczenia w kompetencje Prezydenta, bowiem z jednej strony sędzia pozostaje sędzią i tutaj nie ma wkroczenia bezpośrednio w prerogatywę Prezydenta, ale z drugiej strony pozbawienie sędziego możliwości sprawowania wymiaru sprawiedliwości, to w istocie rzeczy można powiedzieć w sposób taki bardzo kolokwialny pozostała jakaś wydmuszka, która w zasadzie nie może wykonywać służby i kompetencji, do której zgodnie z Konstytucją, zgodnie z aktem powołania sędzia jest po prostu powołany. Tak więc reasumując może, żeby nie przedłużać to wszystko

Wysoki Trybunał i oczywiście jestem gotowa do odpowiedzi na pytania. W całym zakresie treść uzasadnienia i przywołane tam orzecznictwo oczywiście podtrzymuję.

Przewodniczący:

Bardzo dziękuję. Teraz sędziowie składu orzekającego będą kierować pytania do uczestnika postępowania. Jako pierwszy Pan Sędzia Bogdan Świączkowski. Bardzo proszę.

Sędzia Bogdan Świączkowski:

Pani Sędzio, mam w zasadzie dwa pytania. Proszę mi powiedzieć: czy posiada Pani wiedzę co był z intencją ustawodawcy aby wprowadzić te przepisy dotyczące tego testu bezstronności i kogo ten test bezstronności tak naprawdę miał dotyczyć? Jakich osób powołanych w jakim czasie? Czy ten przepis został wprowadzony do państwa ustawy, po to aby tą bezstronność badać wszystkich sędziów Naczelnego Sądu Administracyjnego czy też był cel inny? Taką wiedzę Pani posiada?

Pani A D :

Tak Wysoki Trybunale. Posiadam taką wiedzę. Intencją ustawodawcy przy wprowadzeniu tego modelu tego instrumentu było deklarowane w uzasadnieniu w pewnym zakresie, choć nie wprost wyrażone, dostosowanie systemu prawa polskiego do uzasadnień zawartych w wyrokach Trybunałów Europejskich. Tam w szeroko cytowanych przeze mnie orzeczeniach Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej zawarte były twierdzenia iż całkowicie niedopuszczalne jest abstrakcyjne badanie tak jak wspomniałam tego standardu bezstronności i niezawisłości sędziego. Trybunał [Sprawiedliwości Unii Europejskiej] dopuścił ewentualnie możliwość badania tego testu w konkretnych indywidualnych, w konkretnych indywidualnych sprawach. W odniesieniu do konkretnej sprawy i na gruncie tych kilku orzeczeń wydanych przez Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej powstała idea, tutaj na gruncie prawa polskiego aby stworzyć taki mechanizm umożliwiający badanie tych standardów każdego sędziego. To jest bardzo istotne. Rzeczywiście o tym nie wspomniałam. Intencją ustawodawcy nie było wprowadzenie modelu, w którym faktycznie sędziowie powołani od roku 2018 pozbawieni by byli inwestytury. Intencją ustawodawcy było zapewnienie jakby zwiększenie tego standardu bezstronności ponad te przesłanki, które były przecież wcześniej we wszystkich procedurach i są do tej pory dotyczące wyłączenia sędziego o ten element dotyczący tych okoliczności towarzyszących powołaniu i postępowania po powołaniu z zastrzeżeniem, bo te przepisy zostały we wszystkich procedurach, że nie ma możliwości badania standardu bezstronności wyłącznie na podstawie okoliczności towarzyszących

powołaniu. Proszę zwrócić uwagę, że ten art. 5 par. c dotyczy właśnie tego zakazu i we wszystkich procedurach ten zakaz nadal funkcjonuje. Więc w mojej ocenie intencją ustawodawcy było zwiększenie tego standardu bezstronności o te elementy związane na zasadzie koniunkcji i towarzyszące powołaniu i postępowania po powołaniu w odniesieniu do każdego sędziego niezależnie od tego w jakim trybie i kiedy i w jakiej procedurze ten sędzia został powołany. Istotnie na gruncie praktyki Naczelnego Sądu Administracyjnego, ja przyznam, że nie znam takiej sprawy, która dotyczyłaby sędziego powołanego przed rokiem 2018. Natomiast już na gruncie praktyki orzeczniczej Sądu Najwyższego jest bardzo wiele takich przypadków i wiele jest także przypadków w orzecznictwie sądów powszechnych.

Sędzia Bogdan Świączkowski:

Pozostając jednak przy Naczelnym Sądzie Administracyjnym, czyli jak rozumiem Pani uważa, że została wykreowana poprzez orzecznictwo Naczelnego Sądu Administracyjnego norma prawna, która bada tylko sędziów powołanych po 2018 roku pomimo tego, że intencja ustawodawcy była inna.

Pani A D :

Tak, w Wysoki Trybunale praktyka orzecznicza zmierza w tym kierunku. Mało tego w tych składach orzekających, choć one teoretycznie są losowane, może nie zawsze, przepraszam, trafiają się także już w tej chwili, po tej sprawie trafiają się także sędziowie powołanymi po 2018 roku. Tym niemniej praktyka wykształciła się w takim kierunku, że to badanie, testowanie dotyczy tylko tych sędziów.

Sędzia Bogdan Świączkowski:

Dziękuję. Drugie pytanie dotyczy wzorca konstytucyjnego z art. 60. Jak rozumiem uważa Pani, że ten wzorzec konstytucyjny należy interpretować *sensu largo*, a nie *sensu stricto*, czyli nie chodzi tylko i wyłącznie o sam dostęp, czyli możliwość zostania sędzią Naczelnego Sądu Administracyjnego. Tak zrozumiałem z Pani wypowiedzi, ale chciałbym to potwierdzić. Także chodzi o utrudnianie wykonywania funkcji sędziego już po powołaniu na ten urząd i realizowania wymiaru sprawiedliwości. Dobrze zrozumiałem?

Pani A D :

Tak, Wysoki Trybunale, tak należy rozumieć. Ja zresztą szeroko odniosłam się do tej kwestii w uzasadnieniu skargi, że tutaj ten art. 60, tj. pkt 3, dziewiąty rzymski, na stronie 41, należy rozumieć właśnie szeroko. Przede wszystkim jako ogół tych stanowisk w służbie publicznej, do których także zalicza się sędziów i tutaj co cytowałam orzeczenia Trybunału

Konstytucyjnego w sprawach SK 43/06, SK 57/06, SK 11/11. Wskazując również, że to prawo dostępu do służby publicznej obejmuje nie tylko właśnie ten element ubiegania się o przyjęcie do służby, ale również obejmuje element jakby sprawowania tej służby. Mało tego orzecznictwo Trybunału mówi o tym, że ten art. 60 obejmuje również element zwolnienia z tej służby, czyli tutaj należy bardzo szeroko i w takim znaczeniu szerokim ja ten wzorzec tutaj konstytucyjny powołałam. Wskazuję jeszcze w uzasadnieniu odpowiedzi na to pytanie, iż tak szeroko także to prawo dostępu do służby publicznej rozumie Europejski Trybunał Praw Człowieka. Wskazywałam tutaj orzecznictwo także tego Trybunału, gdzie wskazywano, iż sędzia ma prawo do spokojnego sprawowania swojego urzędu. Znalazłam tam prawo wykreowane przez właśnie ten Trybunał w jednej ze spraw wskazywanych tutaj w uzasadnieniu.

Sędzia Bogdan Świączkowski:

Już nie chcę, to nie jest pytanie w wyniku bezpośrednio ze sprawy, ale Pani Sędzia się posługuje tutaj dziwnym dla mnie sformułowaniem wyroki Trybunału Europejskiego czy orzeczenia. Nie będę pytał dlaczego tak Pani Sędzia uważa, przynajmniej ja jako sędzia uważam, że to są stanowiska pewnego organu, ale nie organu wymiaru sprawiedliwości czy władzy sądowniczej polskiej. Dobrze, ale wracając do mojego pytania. Art. 60 zawiera jak gdyby dwa fragmenty, dwa obszary. Mówi o dostępie do służby publicznej, ale zawiera też kolejne sformułowanie na jednakowych zasadach. Biorąc pod uwagę to, co Pani powiedziała wcześniej, że tak naprawdę ten test bezstronności jest przeprowadzany tylko wobec sędziów powołanych po 2018 roku, czy tutaj nie jest naruszony także ten równy [...] to sformułowanie dotyczące jednostkowych zasad wykonywania tej służby publicznej?

Pani A D :

Tak, Wysoki Trybunał, ale istocie rzeczy jest zdecydowanie naruszone. Ja tutaj w tych wzorcach powoływałam także powiązanie z art. 32 Konstytucji. Uważam, że to prawo dostępu do służby publicznej w kontekście takiej praktyki orzeczniczej rzeczywiście narusza jednakowe zasady sędziów sprawujących wymiar sprawiedliwości. W istocie rzeczy prowadząc do pozbawienia części, grupy sędziów możliwości sprawowania tego wymiaru sprawiedliwości zgodnie z aktem powołania.

Sędzia Bogdan Świączkowski:

Dziękuję bardzo, ja już nie mam.

Przewodniczący:

Bardzo dziękuję. Bardzo proszę, czy ktoś z Panów Sędziów chciałby zadać jeszcze jakieś pytania?

Sędzia Andrzej Zielonacki:

Ja, jeżeli mogę.

Przewodniczący:

Bardzo proszę, Pan Sędzia Andrzej Zielonacki.

Sędzia Andrzej Zielonacki:

Ja chciałbym wskazać podstawę prawną rozszerzenia skali konstytucyjnej Pani.

Pani A D :

To musiałabym zajrzeć do ustawy, jeśli mogę pozwolić o chwilkę.

Sędzia Andrzej Zielonacki:

Może inaczej, czy Pani zdaniem istnieje możliwość rozszerzenia skali konstytucyjnej w tej chwili, w tym stadium postępowania?

Pani A D :

Wysoki Trybunale, moim zdaniem istnieje. Musiałabym sprawdzić podstawę prawną, ponieważ nie pamiętam jej w tej chwili. Z ustawy o organizacji i postępowaniu przed Trybunałem Konstytucyjnym, ale moim zdaniem istnieje taka możliwość.

Sędzia Andrzej Zielonacki:

Dobrze. Żeby Pani nie szukała, mam jeszcze jedno pytanie, Pani Sędzio. Ja bym prosił, żeby jeszcze raz Pani wysłowiła, jakie Pani Sędzi prawa albo wolności zostały naruszone przez postanowienia Naczelnego Sądu Administracyjnego?

Pani A D :

Dziękuję bardzo za to pytanie. Już odpowiadam. W tej pierwszej grupie, bo dwie grupy skonstruowałam tych naruszeń. W tej pierwszej grupie wywodzonej łącznie z wzorców konstytucyjnych, czyli artykułu 45 ust. 1, w związku z artykułem 2, w związku z artykułem 31 ust. 3. Z tych powiązanych wzorców konstytucyjnych wywodzę naruszenia praw podmiotowych skarżącej, mianowicie naruszenia prawa do sądu, naruszenia prawa do adekwatności rozwiązań ustawodawczych do zakładanego celu regulacji, czyli tego celu wprowadzenia testu bezstronności, naruszenie prawa do uzyskania zgodnego z prawdą materialną rozstrzygnięcia sądowego i wywodzonym z niego prawem do sprawiedliwie ukształtowanej procedury i to jakby w powiązaniu z tym także rozszerzeniem o całą treść tego artykułu 5a. Natomiast w tej drugiej grupie, czyli normy wywodzonej z tych powiązanych wzorców wynikających z artykułu 60 w związku z artykułem 31 ust. 3, w związku z artykułem 2 Konstytucji i tutaj ja jeszcze wskazywałam ten artykuł 32 ust. 1, właśnie ten dotyczący równości oraz artykułu 171 ust. 1, 179 i 180 ust. 1 i 2, to jest ta druga grupa i tutaj wywodzę naruszenie praw podmiotowych skarżącej w postaci naruszenia

publicznego prawa podmiotowego do sprawowania urzędu sędziego wynikającego z prezydenckiego aktu powołania i wymierzania sprawiedliwości, po drugie prawa dostępu do służby publicznej na równych zasadach i tutaj w tym zakresie prawo to obejmuje zarówno prawo do ubiegania się jak również prawo do pozostawania w tej służbie i spokojnego sprawowania urzędu sędziego i po trzecie prawa skarżącej do ochrony przed środkami, które mogą zagrozić jej niezawisłości i autonomii sędziowskiej.

Sędzia Andrzej Zielonacki:

To jeszcze jedno pytanie, jeżeli mogę.

Przewodniczący:

Tak bardzo proszę.

Sędzia Andrzej Zielonacki:

Pani Sędzio, to czy idąc tokiem Pani rozumowania, każdy wniosek o wyłączenie sędziego nie będzie naruszeniem artykułu 60?

Pani A D :

Wysoki Trybunale, jeżeli uznamy, nie do końca rozumiem pytanie... Czy każdy wniosek o wyłączenie na podstawie artykułu...

Sędzia Andrzej Zielonacki:

Ogólnie, mamy instytucję wyłączenia sędziego, jak Pani doskonale o tym wie...

Pani A D :

Czyli każdy wniosek, oczywiście, że nie.

Sędzia Andrzej Zielonacki:

Przepraszam bardzo, ale jeżeli sąd wyłącza sędziego, no to czy nie pozbawia go możliwości orzekania? Tak jak Pani to określiła, nie narusza prawa do sprawowania urzędu sędziego?

Pani A D :

W mojej ocenie Wysoki Trybunale nie, dlatego że instytucja wyłączenia sędziego, która jest uregulowana, jak wspomniałam, we wszystkich procedurach karnej, cywilnej, sądowno-administracyjnej, administracyjnej, służy zapewnieniu stronom standardów obiektywnego rozpoznania sprawy. Te przesłanki tam są określone i one nie odnoszą się w ogóle do przesłanek związanych z okolicznościami powołania bądź też postępowania sędziego po powołaniu. W istocie rzeczy ta bezstronność sędziego pokrywa się trochę z bezstronnością, o której mowa w teście bezstronności. Ale skutek takiego orzeczenia jest zupełnie inny, dlatego że skutkiem wyłączenia sędziego w danej sprawie jest po prostu jego wyłączenie w danej sprawie. Z uwagi na okoliczności, które podnosi strona bądź też

sam sędzia. Natomiast tutaj skutkiem wyłączenia sędziego w takim modelu, jaki przyjmujemy, jaki wykształcony jest w praktyce orzecniczej jest pozbawienie sędziego inwestytury w mojej ocenie. Bo jeżeli ten skutek powiążemy z abstrakcją, w ogóle nie powiązaniu z jakąkolwiek konkretną sprawą, no to sąd prawomocnie wyłączając sędziego faktycznie pozbawia go możliwości sprawowania wymiaru sprawiedliwości w każdej sprawie. Teoretycznie rzecz biorąc, po tym orzeczeniu sądu ja nie powinnam orzekać w żadnej sprawie. Bo skoro te standardy abstrakcyjne odrywamy od konkretnej sprawy, skoro one są powielane, powtarzane, są takie same w każdym uzasadnieniu, to jest w zasadzie jeden do jednego to samo, no to w tym momencie dany konkretny sędzia jest pozbawiony inwestytury. Więc w tym znaczeniu skutek nie jest taki sam.

Przewodniczący:

Bardzo dziękuję. Bardzo proszę, czy ktoś z Panów Sędziów chciałby jeszcze zadać jakieś pytanie? Bardzo dziękuję. W takim razie zarządzam przerwę do dnia 25 lutego [2026 r.], do godziny 11:00. Bardzo dziękuję.